

Університет
сучасних
знань

**КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«УНІВЕРСИТЕТ СУЧАСНИХ ЗНАНЬ»**

Циклова комісія з журналістики

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. ректора

«30» серпня 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 17 Основи редакторської та журналістської майстерності
підготовка фахового молодшого бакалавра**

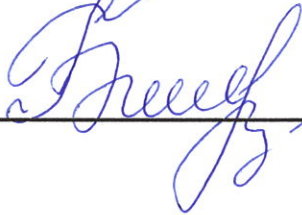
освітньо-професійної програми **Журналістика**

спеціальність **061 Журналістика**

Робочу програму з дисципліни Основи редакторської та журналістської майстерності для підготовки фахових молодших бакалаврів за освітньо-професійною програмою Журналістика спеціальності 061 Журналістика

Розробник: старший викладач - Битюк І.В.

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії з журналістики
Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Голова циклової комісії Інна БИТЮК
(ім'я та прізвище)

Розглянуто і рекомендовано до затвердження педагогічною радою коледжу

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Директор коледжу Світлана ШВИДЧЕНКО

ЗМІСТ

1	Пояснювальна записка	4
2	Навчально-тематичний план дисципліни	6
3	Календарно-тематичний план дисципліни	6
4	Теми і плани лекційних занять	7
5	Теми і план семінарських занять	11
6	Теми і питання для самостійної роботи студентів	14
7	Методи активізації навчального процесу	17
8	Системи поточного та підсумкового контролю знань	17
9	Критерії оцінювання результатів навчання студентів	18
10	Література	20

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Основи редакторської та журналістської майстерності» належить до циклу професійно орієнтованих дисциплін. Ця дисципліна покликана познайомити студентів з основами редакторської та журналістської майстерності та дати теоретичні знання та практичні навички написання та редагування текстів різних видів та їх складності.

Дисципліна є необхідним фундаментом для студентів в плані їх професійного зростання.

Мета : Забезпечення підготовки фахівців у галузі журналістики, які володіють основними знаннями щодо методики збору інформації та опрацювання інформації, створення текстів сучасних жанрів журналістики, теорії та практики написання текстів для класичних і нових медіа, новітніми комунікативно-інформаційними технологіями у сфері суспільних комунікацій та здатні до самостійної професійно-практичної діяльності в медіа.

Завдання вивчення навчальної дисципліни

Формування у студентів професійної відповідальності за інформацію, моральних засад журналістської праці, глибокого розуміння принципів, функцій діяльності ЗМІ, нормам професійної етики, а також – стійкої світоглядної позиції, національно-духовних переконань, державницького мислення, вдосконалення творчої обдарованості, інтелектуальних здібностей.

Процес вивчення дисципліни ОК 17 Основи редакторської та журналістської майстерності спрямований на застосування наступних компетентностей:

а) загальні компетентності (ЗК)

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 13. Здатність до когнітивної гнучкості та креативності

ЗК 14. Здатність критично мислити

б) спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 1 Здатність застосовувати теоретичні знання в області журналістики, традиційні і сучасні культурно-мистецькі процеси і практики у власній професійній діяльності.

СК 6 Здатність до критичної оцінки норм журналістської діяльності.

СК 9 Здатність до редагування текстів.

СК 10 Здатність планувати та управляти процесом виконання журналістського завдання.

СК 11 Здатність шукати і збирати інформацію.

СК 14. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК 15. Здатність до оцінки інформації з погляду правових та етичних засад журналістики.

2. Навчально-тематичний план дисципліни

№	Назва розділу	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семінарські	Самостійні
1	Розділ 1. Поняття про журналістську та редакторську майстерність	84	16	16	52
2	Розділ 2. Основні засади та принципи журналістської та редакторської майстерності	96	16	16	64
Всього:		180	32	32	116

3. Календарно-тематичний план дисципліни

№	Назва розділів і тем	Кількість годин			
		Усього	Лекції	Семінарські	Самостійні
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Поняття про журналістську та редакторську майстерність					
1	Тема. Проблематика літературного редагування. Особливості стилю. Важливість авторського стилю.	10	2	2	6
2	Тема. Редакторські прийоми. Логічність викладу фактичного матеріалу. Вироблення єдиного стилю.	10	2	2	6
3	Тема. Робота над композицією оригіналу. Основні складники літературного редагування.	10	2	2	6
4	Тема. Робота редактора над мовою і стилем: мета, завдання і напрями роботи.	10	2	2	6
5	Тема. Принципи доцільності у відборі мовно-стилістичних засобів.	10	2	2	6
6	Тема. Основні закони логічного мислення та їх дотримання в тексті. Класифікація логічних помилок.	10	2	2	6
7	Тема. Текст і заголовок. Композиційні аспекти редагування.	12	2	2	8

3. Авторський стиль як основа редагування.
4. Важливість авторського стилю та його основні риси.

Лекція 2

Тема. Редакторські прийоми. Логічність викладу фактичного матеріалу. Вироблення єдиного стилю

План:

1. Поняття редакторських прийомів. Їх суть та значення.
2. Фактичний матеріал та його викладення. Логічність викладу.
3. Поняття “стиль”. Методи вироблення стилю.
4. Єдиний стиль як основа редагування.

Лекція 3

Тема. Робота над композицією оригіналу. Основні складники літературного редагування

План:

1. Композиція оригіналу. Суть роботи з ним.
2. Літературне редагування як один із показників редакторської майстерності.
3. Складники літературного редагування. Їх роль в журналістській майстерності.

Лекція 4

Тема. Робота редактора над мовою і стилем: мета, завдання і напрями роботи.

План:

1. Мова і стиль редактора. Їх важливість в формуванні компетентного спеціаліста.
2. Мета, завдання і напрям роботи над мовою і стилем.
3. Мова і стиль як невід’ємна частина підготовки редактора.

Лекція 5

Тема. Принципи доцільності у відборі мовно-стилістичних засобів.

План:

1. Мовно-стилістичний засіб як одна із основ тексту.
2. Поняття “доцільність”. Використання принципів доцільності у відборі мовно-стилістичних засобів.
3. Роль принципів доцільності та їх вплив на редакторську та журналістську майстерність.

Лекція 6

*Тема. Основні закони логічного мислення та їх дотримання в тексті.
Класифікація логічних помилок*

План:

1. Роль законів логічного мислення в тексті.
2. Принципи дотримання законів логічного мислення в тексті.
3. Класифікація логічних помилок. Їх роль в журналістських текстах.

Лекція 7

Тема. Текст і заголовок. Композиційні аспекти редагування.

План:

1. Зв'язок заголовку і тексту.
2. Роль композиційних аспектів редагування в журналістських текстах.
3. Композиційні аспекти редагування як одна із основ редакторської майстерності.

Лекція 8

*Тема. Культура мови текстового матеріалу і завдання редактора.
Формування протипомилкового апарату редактора.*

План:

1. Поняття “культури мови”. Культура мови в текстах.
2. Поняття про протипомилковий апарат редактора.
3. Особливості формування протипомилкового апарату.

Розділ 2. Основні засади та принципи журналістської та редакторської майстерності

Лекція 9

Тема. Поняття мовної помилки в журналістському тексті. Мовні та позамовні причини появи мовних помилок. Критерії класифікації мовних помилок у текстах ЗМІ.

План:

1. Мовна помилка в журналістському тексті.
2. Причини появи мовних помилок. Мовні та позамовні причини.
3. Класифікація мовних помилок у ЗМІ. Їх критерії.

Лекція 10

Тема. Специфіка роботи редактора в інтернет-виданні і особливості опрацювання матеріалів.

План:

1. Інтернет-видання. Специфіка роботи редактора в ньому.
2. Опрацювання матеріалів в інтернет-виданні та їх особливості.
3. Помилки редактора в опрацюванні матеріалів інтернет-видання.

План:

1. Методи редагування. Їх класифікація.
2. Робота редактора з текстом. Етапи роботи з текстом та їх послідовність.
3. Редакторський аналіз тексту. Основні його засади та принципи. Етапи редакторського аналізу тексту.

Семінарське заняття № 5

Тема. Композиційна цілісність тексту, обґрунтована послідовність та пропорційність його частин. Рубрикація тексту. Абзац як елемент композиційної будови тексту.

План:

1. Поняття “композиційної цілісності”. Частини тексту та їх послідовність і пропорційність.
2. Рубрикація тексту. Принципи рубрикації тексту та її послідовність.
3. Поняття “абзац”. Його роль в композиції тексту.
4. Абзац як один із елементів побудови журналістського тексту.

Семінарське заняття № 6

Тема. Принципи роботи літредактора з композицією та сюжетними лініями тексту.

План:

1. Композиція та сюжетна лінія тексту. Особливості її побудови.
2. Робота літредактора з композицією та сюжетними лініями.
3. Композиційна будова та сюжетна лінія як основа журналістського тексту.

Семінарське заняття № 7

Тема. Редакційно-технічне оформлення фактичного матеріалу. Типові фактичні помилки.

План:

1. Поняття “фактичний матеріал”. Його редакційно-технічне оформлення.
2. Особливості та аспекти редакційно-технічного оформлення.
3. Типові фактичні помилки. Їх суть

Семінарське заняття № 8

Тема. Логічні помилки в мові мас-медіа.

План:

1. Логічні помилки. Види помилок.
2. Мова мас-медіа як інструмент комунікації з суспільством.
3. Значення логічних помилок в мові мас-медіа та шляхи їх зменшення.

Розділ 2. Основні засади та принципи журналістської та редакторської майстерності
Семінарське заняття №9

Тема. Організація роботи редакції інтернет-медіа: редагування електронного ресурсу.

План:

1. Принципи та особливості роботи редакції інтернет-медіа
2. Відмінність роботи редакції інтернет-медіа від роботи інших редакцій.
3. Суть редагування електронного ресурсу.
4. Журналістські тексти в інтернет-медіа.

Семінарське заняття №10

Тема. Аналіз і редагування текстів інформаційної групи жанрів.

План:

1. Поняття “жанр”. Сутність інформаційної групи жанрів.
2. Аналіз в редагуванні. Текстовий аналіз
3. Особливості редагування текстів інформаційної групи жанрів.

Семінарське заняття №11

Тема. Аналіз і редагування текстів аналітичної групи жанрів.

План:

1. Сутність аналітичної групи жанрів.
2. Відмінність текстів аналітичної групи від інших груп жанрів.
3. Особливості редагування текстів аналітичної групи.

Семінарське заняття №12

Тема. Аналіз і редагування текстів художньо-публіцистичної групи жанрів.

План:

1. Сутність художньо-публіцистичної групи жанрів.
2. Відмінність текстів художньо-публіцистичної групи від інших груп жанрів.
3. Особливості редагування текстів художньо-публіцистичної групи.

Семінарське заняття №13

Тема. Типові лексичні помилки в журналістських текстах.

План:

1. Поняття “типові помилки”. Їх роль в журналістських текстах.
2. Сутність лексичних помилок в редакторській майстерності.
3. Методи виявлення лексичних помилок у журналістських текстах.

Семінарське заняття №14

Тема. Типові граматичні помилки в текстах журналістів.

План:

1. Помилки в журналістських текстах. Їх види.
2. Особливість граматичних помилок. Способи їх усунення.
3. Класифікація граматичних помилок в журналістських текстах.

Семінарське заняття №15

Тема. Типові пунктуаційні помилки в текстах ЗМІ.

План:

1. Помилки в текстах ЗМІ. Їх види.
2. Відмінність типових пунктуаційних помилок від інших видів.
3. Особливості редагування пунктуаційних помилок в журналістських текстах

Семінарське заняття №16

Тема. Практика слововживання в сучасних українських мас-медіа та завдання редактора.

План:

1. Сутність практики слововживання в сучасних мас-медіа.
2. Завдання редактора з погляду сучасного слововживання.
3. Здатність редактора до професійної адаптації зважаючи на практику сучасного слововживання.

6. Теми і питання для самостійної роботи студентів.

Тема 1. Теоретичні засади редагування.

План:

1. Основи редагування: об'єкт, предмет, методологія.
2. Дискусійні моменти у витлумаченні поняття “редагування” у вітчизняній та зарубіжній практиках.
3. Нормативний та творчий зміст редагування.
4. Аспекти редагування.
5. Художнє, наукове, технічне редагування.

Тема 2 Історія виникнення та розвитку редагування

План:

1. Виникнення редагування.
2. Періодизація розвитку редагування.
3. Процес становлення редагування в Україні.

Тема 3 Редактор і текст

План:

1. Текст як основний об'єкт редакторського аналізу.
2. Основні риси і ознаки тексту.
3. Створення журналістського тексту в ЗМІ.
4. Суть діяльності редактора. Завдання редактора.
5. Визначення меж редакторського втручання в текст.

Тема 4 ПРАВКА як складник редакторського редагування. Методика редакторського аналізу тексту.

План:

1. Поняття “правки”. Основні завдання правки.
2. Види правки тексту і практика засобів масової інформації.
3. Методичні вимоги до правки.
4. Вимоги до редагування абзаців і переліків.

Тема 5 Логічні засади редагування тексту.

План:

1. Особливості редакторського аналізу, що відповідає законам і нормам логічного мислення.
2. Основні завдання редактора в оцінюванні тексту журналістського твору з логічного погляду.
3. Прийоми виявлення логічних зв'язків.
4. Формування в редактора навичок усунення логічних помилок.

Тема 6 Види журналістських текстів та особливості їх редагування.

План:

1. Різні трактування поняття “вид тексту”. Види текстів за способом викладу матеріалу.
2. Текст-розповідь і особливості його редагування.
3. Текст-опис і специфіка його редагування.
4. Особливості редагування тексту роздуму.
5. Специфіка редагування тексту-визначення.

Тема 7 Різновиди журналістських текстів за їх жанрово- та структурно-стилістичними особливостями

План:

1. Офіційно-інформативний, інформаційно-діловий, неофіційно-інформативний різновиди журналістських текстів.
2. Інформаційно-експресивний та інформаційно-аналітичний різновиди журналістських текстів.
3. Функціональні особливості блогів у ЗМІ.
4. Класифікація блогів. Основні вимоги до публікації блогів.

Тема 8 Методика праці редактора над фактичним матеріалом

План:

1. Факт у журналістському тексті.
2. Основи методики редакторської роботи над фактичним матеріалом.
3. Перевірка фактичного матеріалу. Редакційно-технічне оформлення фактичного матеріалу.
4. Типові фактичні помилки. Психологічні причини фактичних помилок.

5. Фактологічні особливості журналістських текстів різних видів і завдання редактора під час їх аналізу.

Тема 9 Інформаційний привід. Факт. Джерела інформації. Основне повідомлення і вимоги до нього

План:

1. Поняття про інформаційний привід.
2. Поняття про джерела інформації. Формування бази джерел.
3. Основне повідомлення тексту.

Тема 10 Методи збору інформації

План:

1. Спостереження як метод збору інформації. Відкрите і приховане, включене і невключене, підготовлене і непідготовлене спостереження.
2. Експеримент як метод збору інформації.
3. Інтерв'ю як метод збору інформації. Телефонне інтерв'ю. Особисте спілкування.
4. Вивчення документів як метод збору інформації. Поняття про документ. Класифікація документів як джерел інформації.

Тема 11 Правила написання журналістських текстів

План:

1. Правило побудови текстів.
2. Правило перевернутої піраміди, пісочного годинника, кільця, ромба.
3. Принципи наближення інтересів.

Тема 12 Новинна журналістика. Техніка написання інформаційних жанрів

План:

1. Поняття новини. Жорсткі та легкі новини.
2. Стандарти журналістики і стандарти новин.
3. Цінність новин і критерії їх відбору.
4. Короткі та розширені замітки. Коротка новина і її побудова.
5. Пісочний годинник у новинних жанрах.

Тема 13 Побудова і подача журналістського тексту

План:

1. Зовнішня подача журналістського матеріалу.
2. Заголовки журналістських матеріалів. Їх типи.
3. Лід та закінчення. Прямий та зтяжний ліди.
4. Типи прямих лідів. Типи зтяжних лідів.
5. Типи кінцівок тексту.

Тема 14 Техніка написання інших інформаційних жанрів

План:

1. Техніка інтерв'ю. Інформаційне інтерв'ю. Методика підготовки до інтерв'ю.
2. Техніка репортажу.
3. Жанрові ознаки репортажу. Ефект присутності. Емоційність.
4. Збирання інформації до репортажу.

Тема 15 Читабельність тексту

План:

1. Індекс гуманності.
2. Оптимальна кількість слів у реченні.
3. Формування довгих і коротких речень.

Тема 16 Формування медіа продукту (газета)

План:

1. Поняття про формування.
2. Газета як один із видів медіа продукту
3. Формування власного журналістського портфоліо з різних жанрів у вигляді газетної шпальти.

7. Методи активізації навчального процесу

Класичні лекції, лекції проблемного характеру, лекції-бесіди, семінарські заняття, семінари-дискусії, реферування; повідомлення за темою (усна доповідь); розв'язування творчих завдань; виконання студентами завдань для самостійного опрацювання; індивідуальні консультації для студентів.

8. Система поточного та підсумкового контролю знань.

Поточний контроль: письмове або усне опитування, тести, індивідуальна або колективна презентація (представлення виконаного завдання); підготовка доповіді; перевірка конспекту; захист виконаних завдань.

Підсумковий контроль: екзамен.

Питання самоконтролю для підготовки до екзамену

1. Основи редагування: об'єкт, предмет, методологія.
2. Способи комплексного аналізу сутності редагування.
3. Нормативний та творчий зміст редагування.
4. Аспекти редагування.
5. Літературне редагування. Художнє, технічне, наукове редагування.
6. Виникнення редагування. Періодизація розвитку редагування.
7. Процес становлення редагування в Україні.
8. Текст як основний об'єкт редакторського аналізу. Основні риси й ознаки тексту.

9. Створення журналістського тексту в ЗМІ.
10. Суть діяльності редактора.
11. Завдання редактора. Етапи роботи редактора над текстом.
12. Особливості редакторського читання тексту. Визначення меж редакторського втручання в текст.
13. Проблема «автор – редактор».
14. Типові психолінгвістичні помилки в текстах ЗМІ.
15. Типові мовні помилки в інтерв'юванні.
16. Складові журналістської творчості .
17. Поняття про інформаційний привід.
18. Індекс туманності тексту.
19. Джерела інформації.
20. Методи збору інформації.
21. Поняття про жанри журналістики.
22. Інформаційні жанри журналістики.
23. Поняття про телеграфний стиль.
24. Правило географічного наближення інтересів.
25. Правило хронологічного наближення інтересів.
26. Охарактеризуйте схему підготовки та роботи над інтерв'ю.
27. Назвіть та охарактеризуйте 9 принципів поінформованості.
28. Назвіть та охарактеризуйте властивості інформації.
29. Охарактеризуйте поняття «п'ять питань плюс одне» у журналістиці.
30. Жанрові різновиди замітки.
31. Хронікальна інформація, замітка, розширена замітка: спільне та відмінне.
32. Поняття про факт.
33. Мовна майстерність журналіста .

9. Критерії оцінювання знань, вмінь, компетентностей здобувачів освіти з навчальної дисципліни»:

Бали / Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання
«Відмінно» / Високий	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний застосовувати теоретичні знання в області журналістики, традиційні і сучасні культурно-мистецькі процеси і практики у власній професійній діяльності, критично оцінювати норми журналістської діяльності, здатний шукати і збирати інформацію, редагувати текст, планувати та управляти процесом виконання журналістського завдання, здатний

	оцінити інформацію з погляду правових та етичних засад журналістики, висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
«Добре» / Достатній	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу, планує та управляє процесом виконання журналістського завдання, шукає і збирає інформацію, редагує текст; питання в області журналістики висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками; при здійсненні критичної оцінки норм журналістської діяльності допускає несуттєві помилки, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. Має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
«Задовільно» / Середній	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач освіти у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу в області журналістики, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу; при здійсненні критичної оцінки норм журналістської діяльності допускає грубі помилки. У процесі виконання журналістського завдання припущені несуттєві помилки.
«Незадовільно» / Початковий	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти виявив неспроможність висвітлити питання в області журналістики, безсистемно, з грубими помилками шукає і збирає інформацію, редагує текст; відсутнє розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У процесі виконання журналістського завдання завданні припущені грубі помилки.

10. Література

Основні рекомендовані джерела

1. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо. Київ : ЦУЛ, 2020. 284 с.
2. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Загнітко А. П., Соколова С. О. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / за ред. К. Г. Городенської. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
3. Гонца І. С., Розгон В. В. Сучасна українська літературна мова: навчально-методичний посібник. Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. 262 с.
4. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Вид. 2-ге, істотно оновл. Київ : КММ, 2019. 208 с.
5. Зубков М. Норми й культура української мови фахової спрямованості. Київ : Арій, 2018. 608 с.
6. Мариненко І. Мовна підготовка з редагування : навчальний посібник-практикум. Київ, 2022. 121 с.
7. Микитюк О. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 440 с.
8. Пономарів О. Українське слово для всіх і для кожного. Вид. 2-ге. Київ Либідь, 2017. 360 с.
9. Сербенська О. Голос і звуки рідної мови. Львів : Апріорі, 2020. 280 с.
10. Синявський О. Норми української літературної мови / ред. рада: Л. О. Богуславська, В. М. Бріцин, Д. С. Бураго та ін. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. 363 с.
11. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. Київ : Наук. думка, 2019. 392 с.
12. Яцимірська М. Г. Культура мови журналіста: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Львів: ПАІС, 2017. 168 с.
13. Зінссер Вільям. Як писати добре. Класичний посібник зі створення нехудожніх текстів _ переклад Д. Кожедуб. – К. : Наш формат. – 296 с.
14. Холоденко О. "Мені погано, коли мовчу". Журналістика незалежної України. Інтерв'ю відомих медійників. В 2 частинах. Частина 2. – К.: Паливода А. – 2020. – 500 с.
15. Аньєс І.В. Підручник із журналістики. Пишемо для газет /пер.з фр. А.Андрусяка К.: ВД Києво-Могилянська академія», 2013.- 544с.
16. Ботнер Ю. Журналістська майстерність: навч.посіб. Т.: Навч.кн.-Богдан, 2013.- 232с. 3.
17. Жадько В.О. Журналістика та основи редакторської майстерності: навч. посіб. / В. О. Жадько. - К. : Знання, 2012.- 271с.
18. Михайлин І. Л. Основи журналістики : Підручник / Михайлин І. Л. – К. : ЦУЛ, 2011.

Додаткова

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити : посіб./ за заг. ред. О. Сербенської. Львів : Априорі, 2017. 304 с.
2. Бибик С. П., Сюта Г. М. Сучасна ділова культура: усне і писемне спілкування. Київ, 2019. 432 с.
3. Бибик С. Оновлена стильова норма засобів масової інформації. *Українська мова*. 2016. № 2. С. 72–81.
4. Білоусенко П. І. Нариси з українського словотворення (суфікс -чина / -щина): монографія. Київ – Запоріжжя : ЛІПС, 2020. 104 с.
5. Вплив суспільних змін на розвиток української мови / Карпіловська Є. А., Кислюк Л. П., Клименко Н. Ф. та ін.; відп. ред. Є. А. Карпіловська. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 444 с.
6. Гречко О. Дотримання лексичних та граматичних норм сучасної української літературної мови. *Дивослово*. 2016. № 6. С. 19–22.
7. Клименко Н. Як народжується слово. 2-ге вид., доповн., переробл. Київ : Академперіодика, 2017. 252 с.
8. Куньч З. Й., Наконечна Г. В., Ментинська І. Б. Позиційне чергування у/в як елемент милозвучності: норма і практика : монографія / за ред. З. Й. Куньч. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2021. 216 с.
9. Масенко Л. Конфлікт мов та ідентичностей у пострадянській Україні. Київ : ТОВ «Видавництво “Кліо”», 2020. 176 с.
10. Масенко Л. Т. Суржик: між мовою і язиком. 2-ге вид., зі змінами і доповн. Київ: Києво-Могилянська академія, 2019. 232 с.
11. Склярєнко В. Г. Історія українського наголосу. *Дієслово*. Київ : Наук. думка, 2017. 660 с.
12. Струганець Л. В., Данилків Н. В. Вербальний континуум української мови. Практикум : навчальний посібник. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2020. 100 с.
13. Струганець Л., Ленько О. Українська мова в національному телефірі: моніторинг реалізації комунікативних ознак : монографія. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2019. 120 с.
14. Цар І. М. Українське повсякденне мовлення в міському молодіжному середовищі: монографія. Київ : Наукова думка, 2021. 224 с.
15. Шульська Н. М., Зінчук Р. С. Помилконебезпечні синтаксичні місця на сторінках друкованих ЗМІ. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського* Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Том 30 (69) № 1 Ч. 1 2019. С. 48–53.

Додатки

(зразки завдань для перевірки знань)

Приклад різнорівневого завдання

Початковий рівень – по 0,5 бала

1) Якість журналіста визначається за такими ознаками:

- а) особистісні; персональні якості; біографія журналіста;
- б) ділова компетенція; рівень професіоналізму;
- в) рейтинг популярності;
- г) усі відповіді правильні.

2) Методи збирання інформації в журналістиці:

- а) безпосередня взаємодія з об'єктом вивчення та опосередкована;
- б) особові та безособові;
- в) нейтральні та підказуючі;
- г) неправильна відповідь а, це не метод, а спосіб.

3) Моральні принципи в журналістиці полягають у такому:

- а) дотримуватись пріоритету суспільних інтересів та загальнолюдських гуманістичних цінностей над груповими;
- б) дотримуватись законів своєї країни та міжнародних правових актів;
- в) дотримуватись загальноприйнятих норм моралі, а також стандартів культури стосунків;
- г) усі відповіді правильні.

4) Професійний обов'язок журналіста полягає у:

- а) турботі про те, аби суспільство отримувало матеріал, який дозволяє йому сформувати точне уявлення про зовнішній світ;
- б) сприянні зробити загальнодоступною роботу ЗМІ;
- в) пропагуванні загальнолюдських цінностей;
- г) усі три відповіді правильні.

Середній рівень – по 0,5 балів.

1) Майстерність журналіста - це:

- а) Уміння добре володіти пером;
- б) Уміння користуватися друкарською машинкою;
- в) Уміння писати на комп'ютері;
- г) Уміння використовувати епітети;
- д) Уміння виробити власний почерк

2) Основою журналістської майстерності є:

- а) Рівень політичних знань
- б) Рівень володіння іноземною мовою
- в) Рівень професійних знань

- г) Рівень оволодіння комп'ютерною технікою
- д) Рівень командної роботи в редакції

3) При роботі над журналістським матеріалом найголовніше:

- а) Поставити читача перед фактом
- б) Осмислити зібраний фактаж
- в) Використати сповна фактизм
- г) Бути скрупульозним фактографом
- д) Скористатися фактографією

Достатній рівень – 1 бал

1. Визначте, які фактори формують систему професійних обов'язків журналіста і як вони впливають на їх характер.

Високий рівень – по 0,5 балів

1. Проаналізуйте досвід громадського телебачення України та світовий досвід: національний простір та європейські перспективи.